

Foia enciclopedica si beletristica cu ilustratiuni.

PESTA

Luni
6/18 maiu.

Ese totu a opt'a di

Pretinlu pentru Austria

pe Jan. - jun. 4 fl. —

Pentru Romania

pe Jan.—jun. unu galbenu.

Nr.

16.

Cancelari'a redactionei

Strat'a lui Leopoldu Nr. 4.

unde sunt a se adresá manuscrisitele si banii
de prenumeratiune.

Anulu

IV.

1868.

VASILIU ALESANDRESCU URECHIA.

Lumin'a este principiulu vietii. Astfelu
aceia, carii dorescu reinvierea unui poporu, tre-
bue sê se ingrigesca a sparge mai antâiu intu-
nereculu, care lu-tiene infasiuratu sub velulu
seu mortuariu; si sê-lu lumineza prin invetia-
tura si educatiune.

„Unu poporu póte
atât'a câtu scie.“ Ace-
st'a este unu adeveru
necontestabilu astadi,
candu arm'a cuventu-
lui este mai puternica
decâtu tóte armele.

Ba chiaru pre campu-
lu lupteloru sangeróse
arare ori se intempla,
ca scienti'a si cultur'a
sê nu atraga triumfulu
in partea sa; pentru câ
numai ea e in stare a
insuffá luptatoriloru
credinti'a, curagiulu si
devotamentulu acel'a
sacru, care face din-
tr'insii totu atâtia eroi.

Numai cunoscundu cineva bunulu si frumosulu
póte sê-lu iubésca; si iubirea este mam'a totu-
roru virtutiloru si fapteloru mari, ea este isvo-
rulu eroismului, gloriei
si fericirii.

Poporulu romanu
i-este rezervatu unu lo-
cu de frunte la ban-
chetulu natiuniloru. —
Elu a fostu in trecutu
murulu aperatoriu a
crescinismului si civi-
lisatiunii in' contra in-
tunereculu si barba-
rfei; si elu are sê fia in
venitoriu, din sinulu
Carpatîloru, pre malu-
rile Dunarei si pana la
pótele Pindului senti-
nel'a eterna a marelui
elementu romanu de
la apusu, si antemer-
gatoriu civilisatiunii
in resaritu.

Elu are pentru acé-
st'a derepturile sale ne-
desputabile; are origi-

VASILIU ALESANDRESCU URECHIA.

nea sa gloriósa, istori'a sa plina de fapte; are consanginitatea cu marea semintâ latina; are apoi eroismulu seu si aceea potere de viétia, care a facutu pre multi sê nu créda aceea ce vedu; are corón'a de spini a adeverului, are martiriulu seu de sute ani, si are in fine o patria dulce a supra careia natur'a a versatu cu mana plina tóte bogatfele si frumsetiele sale;— unu singuru lucru i-lipseste: Inca nu are destula lumina. Sê ne grabimu a alunga si a respí negurele nesciintiei si a ignorantiei, din tóte anghiuirele patriei nóstre, si atunci printre radele luminei vomu vedé-o mare si frumósa asié cum o dorimu!

Acést'a necesitate este urgenta pentru tóte tierile romane, dar' ea este mai cu séma pentru Romani'a libera, ca una ce are sê pórté inainte stindardulu venitoriului totororu Romaniloru. Pana candu poporulu nu va fi destulu de luminatu, pana candu nu va vení la cunoscintia de sine si a drepturiloru sale, pana atunci fiii sei cei vitrégi, strainfi si inimicii voru aflá totu de una arm'a cu care sê lovésca, si voru aflá midiloe exploatatu pentru vinovatele loru interese.

Multumita inse buniloru fii ai Romanéi, instructiunea se inbunatatesce din dî in dî si pre fía-care dî se ridica nóue temple Luminei. Sunt in adeveru multe obstacule de inlaturatu, si multe greutâti de invinsu, pentru câ sunt inca multi, cari se temu de desceptarea poporulu ca buhele de lumin'a dñei, si ar' impedecá pre câtu ar' potea latirea ei. Acestora inse li vomu respunde inpreuna, cu bardulu natiunii:

Intrati ér' in nópte, din care a-ti esítu,
Paseri ale nópti, diu'a a venitu!

Barbatulu a caruia portretu se presenta este unulu din acei barbati rari, care prin zelulu, prin talentele sale si prin diversele sale lucrâri pentru respandirea lumineloru si a ideiloru natiunale in tóte coltiurile Romaniei, si-a facutu unu nume pretiuitu si iubitulu totororu Romaniloru, si cu destingere junimeí studióse.

D. Vasiliu Alesandrescu Urechia este nascutu la Piétr'a in Moldov'a, la a. 1834, nepotu alu protopopulu Genadie din Herleu, radiésiu (mosteanu, proprietariu) din Branistea lui Urechia, (a cronicariulu, cum se numesce in documinte). Pre tempulu invasiunii rusesci parintele se numí Popovici, adeca fíu de popa. Remasu orfanu de tata in etate de 6 ani si a facutu studíile elementarie si gimnasiale in Jasi. Dinsulu s'a numitu mai antâiu Popovici; la admnirea directorelui si inspectoriulu de scóle de atunci Dr. P. Campeanu, câ acest'a nu e numele

familiei, s'a numitu Alesandrescu. de la Alesandru, numele parintelui seu. Mai tardíu pela 1855 dandu-i-se in mana averea parintésca a afluatu intre hartíile familiei sale, câ-si trage originea de la vechiulu cronicariu alu Moldovei Vorniculu Grigoriu Urechia (1650); si prin actu legalu a reluatulu in fine acestu nume.

Studíile universitare le-a facutu la Madridu in Spani'a, si le-a continuatu pre urma in Parisu, unde a luatulu si licentiatulu in litere.

S'a intorsu apoi in patria ca profesoru de istori'a si literatur'a romana la facultatea de litere din Jasi. La 1864 fíu numitu directoru alu ministeriulu de culte si instructiune publica; si dupa infiintierea facultâti de litere in Bucuresci, la a. 1865 totu de odata si ca profesoru la acést'a facultate de istori'a si liter. romana, in loculu regretabilulu J. Maiorescu.

Zelulu si activitatea acestui barbatu ca profesoru, ca directoru alu scóleloru si cultulu religiosu, si in tóte ca romanu este enorma. Inca fiindu studinte s'a facutu cunoscutu prin poesii si diverse corespondentie, novele, articli politici s. a. cari de pre atunci anunciau literaturéi romane unulu din cele mai frumóse talente.

Pe langa functiunile aratate mai susu dinsulu mai e: vicepresiedinte alu „Ateneulu Romanu“, vicepresiedinte alu „societâti pentru invetiatur'a poporulu romanu“, membru alu „Academiei romane de sciintie“, vicepresiedinte alu „Societâti Transilvani'a.“

Inca curendu dupa întórcerea sa din stráinetate a fundatu in Jasi „Ateneulu romanu“, institutiune atâtu de salutaria atâtu pentru latírea cunoscintieloru, câtu mai cu séma pentru formarea gustulu frumosu, si cu distingere pentru respandirea ideiloru si simtieminteloru natiunale; séu cu alte cuvinte pentru a dá Romaniloru o educatiune, si o educatiune per excellentiam romana. Acést'a institutiune s'a permutatu mai pre urma inpreuna cu elu la Bucuresci, unde cu unu zelulu si cu o prosperitate din dî in dî mai mare si-continua oper'a ei, si unde tribun'a sa intre alti ómeni eruditi si celebritâti romane cum e d. e. Eliade, Alessandri etc. este ilustrata de rar'a elocintia a barbatulu de care vorbimu. In Jasi in loculu Ateneulu a remasu societatea „Junimea“

Gelosu de luminarea poporulu, a fundatu in 1866/7 „Societatea pentru invetiatur'a poporulu romanu“, care acum se organiséza si se ramifica preste tota Romani'a.

Scopulu acestei societâti este luminarea intregu poporulu romanu, in tóte modurile posibile si mai alesu prin infiintierea scóleloru de

adulti. D. V. A. Urechia dâ însu-si lectiuni in aceste scóle.

Ca promotoriu a culturai pre campulu actiuneloru, principalulu si celu mai frumosu meritu si-l'a castigatu ca directoru alu ministeriului de instructiune publica. Latîrea instructiunii in tóte coltiurile Romaniei, si pana in cea de pre urma coliba, acést'a este devis'a lui. care o urmaresce cu unu zelu si o energia rara.

Dar nu marginele Romaniei libere sunt marginele priveghiârii si devotamentului seu. Anim'a lui inbratiosieza de o potriua pre toti romanii, incependu de la malurile Nistrului pana la pólele Pindului, si romanismulu nu are altu tribunu mai devotatu si totu deodata mai activu. Ajutoriele cari se dau teneriloru romani din Bucovin'a, Transilvani'a, Banatu etc., o scóla Macedo-romana in Bucuresci, in care se crescu cu spesele statului copîi macedoneni, ca sê fia la tempulu loru luminatorii si apostolii nationalitâti romane in Macedoni'a; trei scóle in Macedoni'a: la Brescio, Bretane si Santmarino; o scóla romana in Bulgaria la Silistria, sunt operele D. directoriu V. A. Urechia.

Elu a lucratu asemenea pentru inavutirea Museului, a bibliotecii natiunali etc.

Acum pentru a dá o idea despre fecund'a sa activitate pre campulu literaturai vomu espune aici operele sale publicate si nepublicate: „Mosaicu“ colectiune de prosa si poesii, — „Gramatic'a Romana“, — „Biografii romane“ nóue editiuni, din ce in ce amendate si variate, — „Vasile“ romanu natiunalu, — „Flori uscate“ colectiune de poesii, — „Vorniculu Buciu“ drama originala in cinci acte, jucata si pre scena, — „Od'a la Lis'a“, — „Paiatiulu“, — si „Lancierii“ tóte trei comedii intr' unu actu, — „Cine este ea?“ dupa Breton de los Hereros — comedia in cinci acte, tradusa din spaniolesce. Afara de aceste a scrisu o multîme de articoli in foile romane si straine, a publicatu multe novele si poesii, a tienutu conferintie pre interesante in sal'a Ateneului Romanu, intre altele a vorbitu despre „femei'a romana“, — „despre clasicismu“, — „despre fabula si in specialu despre Cichindealu“ etc.

Pe langa aceste insemnâmu, câ d. V. A. Urechia are serisa o istoria a literaturai romane, careia nu-i lipsescu decâtu midilócele de a se pune sub tipariu.

In fine on. lectori voru intielege din cele aratate câtu are de a sperá inca instructiunea publica, literatur'a romana si in genere Romanismulu de la acestu barbatu ingeniosu si atâtu de activu.

DIN STRAINETATE.

(De G. Herwegh.)

M'asiu duce ca auror'a despre-apsu,
Ca radi'a ultima de séra —
Oh dulce, linu si nesimtitu repusu,
A trece astu-feliu la vecia éra!

M'asiu duce ca lucéferulu voiosu,
Stropindu schintei cu gingasie lumine,
Incetu m'asiu contopi, si secretosu
Pe veci m'asiu stinge 'n venetîri senine.

M'asiu duce cum se duce-unu svavu odoru,
Ce sprintenelu din sinu de flori resare,
Si susu prin aeru palpitandu in sboru
Se lasa 'n ceriu pe-a Domnului altarie.

M'asiu duce ca si rou'a de pe plaiu,
Candu radi'a sórelui o sbé in sine;
Oh Dómne-o radia de-ar veni din raiu,
Sê sórba sufletulu doiosu din mine!

M'asiu duce ca si tonulu tremurandu,
Rapitu din strun'a harfei cu dorere,
Ce-abié nascutu din córda, suspinandu
Ca-acordu in pieptu la Creatoriulu piere.

— Tu nu te duci c'auror'a despre-apsu,
Tu nu te-afundi ca stéu'a, care fuge,
Tu n'ai sê mori cu-alu florii blandu repusu,
Si sufletu-ti o radia nu-lu va sugé.

Ma ai sê mergi, neci urma-aici lasandu,
Candu vei cadé surpatu sub chinuri grele;
Numa 'n natura este unu trécatu blandu —
Anim'a 'n omu se rumpe bucatiele.

Elia Traila.

DACULU CELU DIN URMA.

(Novela istorica.)

(Urmare.)

Elu siedea sub templ'a Sarmisegetusei, in misteriiile daciloru, si numai candu si candu esia si profetia nainte de lupte sangeróse, si éra disparea.

Cartea pusa 'naintea lui erá cartea legiloru dacesci, cartea mitologiei si a profetiriloru dacesci. In acést'a se cuprindea credintiele daciloru despre diei, si masimele de guvernamentu.

Atunci se scolà regele si cu unu graiu cutremuratoriu strigá preste daci.

— Sê se aprinda altarele, sê se mistuésca arderea Daciei, — sê se adune popii si filosofii daciloru, sê combineze semnele, si sê se adune

magii, sê privegieze dupa umblarea si caderea steleloru — — apoi éra siediu.

Si se facu sgomotu in poporu, — apoi adusera boii si-i pusera pe vravuri, si se aprinsera altarele — — si lumin'a cea rosia reflectá pe ceriu o lumina grozavu de sange. — Va fi batalía sangerósa!...

Si candu se aprinsera altarele, se ivira albe ca lebed'a, mandre ca lumin'a trei sute de fetióre de a daciloru, in vestminte albe ca angerii, cu cunune pe capu si cu buchete in mani, si se asiediara tóte pe treptele tronului regescu cu o neghigentia poetica orientala, rediemate cu capetele un'a pe umerulu celealalte mai d'aprópe si tóte cu ochii tientiti cu óre-care placere la regele celu falnicu ca la nalt'a sperantia a Daciei. Regele celu morosu singuru se parea zimbitoriu la atât'a frumsetia, la asié placere.

Poporulu urá in scomotu cutremuratoriu, popii umblau giuru in pregiuru pre langa altare, descantandu din gura dictiuni si apoteóse la dieulu daciloru, éra fetiórele tóte intr'o armonía ca unu coru de angeri incepura linu si doinicu, o cantare dulce ce se parea unu chaosu divinu a unui coru de sirene, dulce si patrundiatoriu — — éra popii incepura a vorbí in siópte unulu catra altulu de vedeniile ce si le inchi-puietiu din figurâriile flacarui, din colórea, direp-tiunea si repediune ei.

Apoi au luatú fetiórele, cele trei sute de dîne, cobse si arfe — si au inceputu o melodia, astfeliu ca unu orchestru angerescu, impreunatu cu cantece vocale sirenice dulci. — Acum se cantau baladele poporului dacescu de luptele portate, de invingerile glorióse a regiloru, acaroru umbre salta de bucuría prin misteriiile daciloru sub consumarea arderii. Si baladele de fapte, de bravure si de aventure temerarie, belice, insufletieau junii la lupta, la fala si la marire.

Acum dedú regele semnu sê se adune popii, sê ésa magii si farmecatorii, sê véda semnele, sê faca svatulu si sê profetiésca.

Si se adunara popii, si esíra din poporu si se 'nsirara pe dálma magii, cu coifurile trase pe ochi, — si esíra farmecatorii cu chivere lungi, si cu fetiele astupate ca nesce spirite, despre cari credeau dacia, câ ei au o putere straordinaria de la diei.

Magii si-tientira ochii spre ceriu ca nisce figure insuflate de unu spiritu straordinariu, si farmecatorii formara grupa si'ncepura maestri'a loru. Acum e tempulu candu dieii comducu stelele spre semne, — si magii combinédia si es-plica semnele din caderea steleloru, din aeru

si din cétia. — Vravulu ardea pe altare, si se mistuiaiu obiectele oferite; ér poporulu murmurá pre langa altare si fetele cantau in arfe, — si erá unu murmuru misticu, unu vuetu têmpitu, unu chaosu propriu deosebitu.

Apoi se ivira in apropierea altareloru naintea regelui popii Daciei, cu fetiele inchinate, si magii cu coifuri afunde si farmecatorii cu chivere lungi — si se facu murmuru in mas'a poporului s'auda semnele si vedeniile din flacar'a altareloru, din stele si din farmece.

Atunci se scolà regele si strigà:

— Popii Daciei, servitorii dieiloru, — spuneti semnele ce ati vediutu in flacara, — spuneti magii semnele din stele, si voi farmecatori rezultatulu farmecelorú vóstre.

Atunci pasî nainte unulu dintre popi si dîse:

— Inchisa-e gur'a popiloru, semnele sunt secrete, secretulu e a dieiloru, — apoi cu fati'a inchinata, cu manele pe pieptu se retrase pre langa altare, si dupa elu popii toti.

Apoi pasíra inainte magii, si unulu mai betranu dîse:

— Falnice rege, — dieii pórtá stelele si cugetulu nostru, — — asculta vedeniile magiloru! Acolo unde cade Rom'a, cetatea aceea vestita si poternica, de unde vinu taberile mári ca norii, la lupta in Dacia — acolo s'a ivitu o stea lucitóre ca o lumina, si paresindu-si loculu si-a luatú repediune ca fulgerulu spre resaritu, — pre urm'a ei remanea calea rosia ca sangele si scánteitóre. Apoi a trecutú peste otarele Daciei, si a trecutú preste munti pana de a supra Sarmisegetusei, si acolo spargendu-se in schintei a lasatu sê cada focu si flacara preste capital'a Daciloru preste Sarmisegetus'a. Astfeliu voru cadé ca foculu sagetile Romei pre Sarmisegetus'a; asié se aréta din semne.

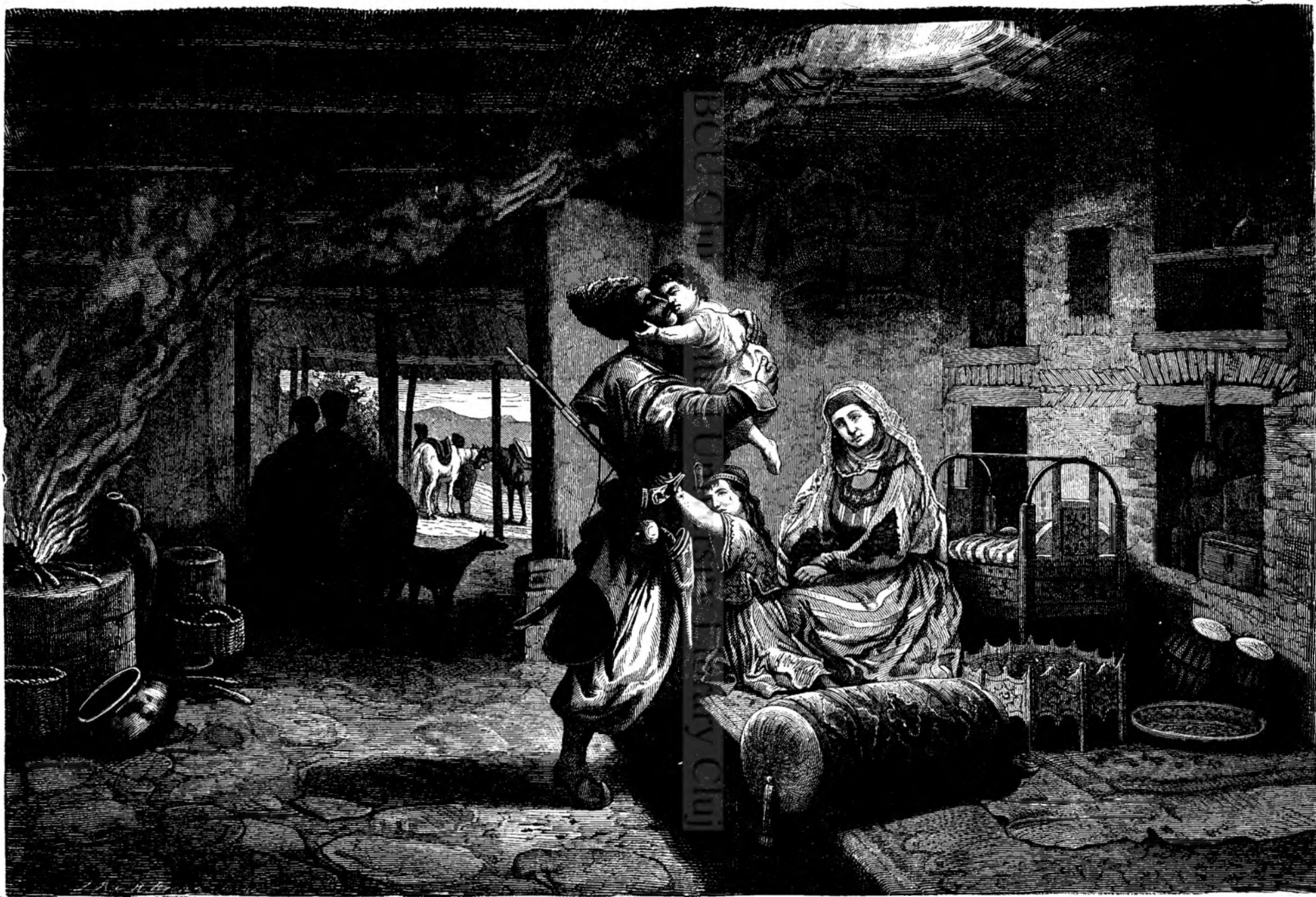
— Atunci s'a aprinsu éra altarele, si s'a inceputu de nou cantece varie si rugatiuni.

Flacar'a bubuì de nou, si in sgomotulu crancenu a poporului, si in ranchediulu cailoru gema si fierbea aerulu noptii. X

Acum s'audira bucine resunendu in departare, bucine necunoscute, bucine straine, — apoi s'audira ranchedieturile cailoru, — si naintea regelui indata se ivì unulu dintre capitanií poporului, si dîsa:

— Falnice rege, regele si semidieulu daciloru! deputatiunea asiriloru cere grati'a celui mai poternicu domnitoriu, voesce sê-ti véda fati'a, sê-ti spuna tramiterea loru si veste inbucuratóre!

Regele clatì cu capulu maiestosu dandu semne sê intre deputatiunea asiriloru.

DESPARTIREA UNUI PRINCEPE DIN GEORGIA DE CATRA FAMILIA SA.

Acést'a erá datin'a poporului dacescu, ca unu daru santu a unui poporu liberu; deputatiunile popóreloru, precum pacea si resbelulu luprimea si decidea regele in fati'a poporului, care promová binele patriei in pace, si si-versá sangele in lupta.

Si intra deputatiunea asiriloru cu o ceremonia si pompa orientala. Frumósa deputatiune, démna de unu Decebalu, démna de unu poporu belicu inspaimentatoriu.

In frunte vineau betrani caruni de díle, cu pletele albe ca argintulu, — apoi barbati poterosi, si in urma unu coru de flacâi, júni si frumosi ca paunii, si nalti ca stejarii, — éra intre júni doi betrani din tier'a asiriloru, si intre betrani cu capulu plecatu ca o flóre o fetióra astupata cu velu de susu pana josu.

Deputatiunea statú naintea regelui, — apoi se inchinà de trei ori pana josu atingandu-si capetele de pamentu. Decebalu statea neclatitu ca stanc'a muntiloru, si maiestosu si naltu ca unu vulturu sumetiu.

Poporulu asteptá in tacere vorb'a deputatiunii cu óre-care simtiu serbatorescu, numai bubuirea focului, si tropotulu buestru si ranchediulu turbatu a armasariloru mai vuiá.

Deputatiunea descarcà prin aprozii sei darurile de pe catâri, si adusera regelui Decebalu daruri scumpe si alese, darurile asiriloru, — si le asternura naintea tronului pe unu tapetu in floritu in vase de auru. — I-a adusu doi armasari albi si buestri ca schintéu'a focului, — si auru si argintu, si petre scumpe si pane si sare si apa de riu si póme dulci din tier'a asiriloru. Si i-a adusu sabia pompósa, cu manunchiu de auru, cioplitu in figure launóse, si cu dóue taiisiuri; câ-ci sciau asirii, câ asié i place lui Decebalu.

In urma a desfasiuratu o coróna pompósa, coróna asiriloru, ce a statu pe capete de regi falnice, si a vediutu triumfe maretie si a fostu adorata. Oh ce pompa, ce préda in scumpetea pamentului.

Celu mai betranu dintre asiri pasú naintea lui Decebalu, si se inchinà si éra se redicà, si éra se inchinà de trei ori pana in pamentu, — apoi statú falnicu, si óre cum mandru pe darurile asiriloru si incepù:

— Bravule rege, regele si semidieulu daciloru! Tier'a asiriloru si senatulu tierii ti-aduce auru si argintu, si pane si sare si apa in vase scumpe, — pane din campiile lui, sare din muntii lui, si apa din rurile lui; si-su mandre, câ-e mandra tier'a lui, si-su scumpe si-su bogate, — câ-i scumpa si bogata tier'a lui. — Tier'a asiri-

loru ti-aduce daruri pretfóse si devotamentulu loru, si se inchina celui mai puternicu, celui mai bravu domnitoriu pe lume. — Sê traesci, sê ffi betranu ca profetii, puternicu ca regii daciloru, bravu cum esti, — sê traesci in triumfe, sê mori in batalía!

Si sunara bucine d'arama, si arfele si cob-s'a, si se facù unu vuietu grósnicu ca durduirea noriloru. Regele statea maiestosu ca unu chipu inpetritu.

— Regele daciloru, continuà betranulu cu unu sufletu, cu unu patosu de erou, redicand coron'a asiriloru cu óre-care atingere sfitiósá, — betranii si nepotii celoru ce a portatu batalii si invingeri — betranii si poporulu asiriloru ti-aduce coron'a tierii loru. — Enu cauta la ea rege, — e mandra si scumpa câ-ci o tramite unu poporu bravu si liberu, si a statu pe capete de regi mari si invingatori — ffi regele, ffi bravulu si dieulu asiriloru; — campiile lui ti-oru aduce grâu ca radi'a sórelui, muntii lui auru, vaile lui recóre; dumbravele lui umbra; si flacâii lui ti-oru aduce bratie poteróse, bratie de voinici, tari ca si stanc'a, si-su bravi baetii asiriei, câ-su copíi mosiloru, si-su mandri de fal'a parintiloru si-su teneri ca cedri. Si avemu feru de busdugane, si sabii de lupta, si fauri sê faca arma tare, — câ-e tare lupt'a si-e mare svicolulu candu se batu flacâii asiriloru, — ffi regele, ffi fruntea si dieulu asiriloru, falnice rege!

Si éra intonara bucinele si urârile poporului, ca bubuirea vulcanului grozavu.

Regele se parecia câ zimbesce cu placere si multiamire.

Atunci pasúra asirii la fetiór'a cea alba ce stá intre ei ca o mumia santa, si prindiendu-o de mana, o condusera inaintea regelui. Ea se plecà cu o mladiare feerica si sarutà de trei ori trépt'a tronului regescu, apoi éra se inaltia ca o péna alba.

Atunci doi asiri prinsera de dóue laturi velulu celu albu, ce cadea ca o umbrisióra pe fati'a fetiórei, — si-lu redicara de diumetate, lasandu sê se véda putínu fati'a ei.

Oh, — frumósa-e lumin'a ce se vérsa in radie, dar nu te desmérda, — frumósa-e stéu'a ce resare, dar nu graiesce, — frumósa-e flóreá, ce infloresce, lun'a ce fantasicdia, aurora ce zimbesce si sórele ce apuue, — dar n'au ele doru in sufletu, simtiementu in anima, si graiu si viétia. Concentrate erau in fati'a Delilei tóte gratiile ceriului si ale pamentului. Ninsórea muntiloru, lumin'a radielor, schinteu'a steleru, ruménél'a flórei, fragedímea crinului, inocinti'a vestala, grati'a unui doru, unui cugetu

secretu, ce se resfatia a gele in fati'a ei, — o dorere visat6re, flacar'a amorului cu patima — t6te se uniau in gratiile Delilei la o grupa completa, armonioasa, ca in s6re lumin'a si caldur'a. Ochii ei melancolici morbosi ca lamp'a altariului, fati'a ei nins6rea munt6loru, budiele ei fl6rea campului, fruntiti'a ei oglind'a radielor, ic6na magica. S6 o vedi, apoi s6 mori, ca unulu ce a vediutu ic6n'a fericirii si s'alina fantadiendu.

Unu tipu feericu propriu, cu expresiunea unei patimi poetice, orientale, — cu glori'a unei divine magii, in care privirea se inb6ta ca in farmecu misteriosu. Oh, frumoasa a fostu Delil'a, ca visulu melancoliceii fantasii, frumoasa ca poesi'a in farmeculu seu, incantat6re ca n6ptea lumin6sa, farmecat6re ca doin'a ce ad6rme, ad6rme linu.

Decebalu arunc6 la Delil'a o privire fugitiva, si ingalbin6 ca c6r'a. Apoi se elat6 in tronu cu 6re-care fragmentare secreta, apoi stergandu-si fruntea de sudori se aprofund6 in privirea, in gratiile Delilei. Unu simtiu secretu oglind6 fati'a lui, dar insemnatatea aceiua n'o sci6 nimeni in lume, — cine sc6e, man6 s6u placere?!

Asirulu celu mai betranu fac6 unu pasiu nainte, zimbitoriu, — si aratandu la Delil'a — dupa o moda betrana orientala, candu gratiile, ce veriulu i-a datu unei feti6re, si feti6rele orientului erau nescari obiecte de vendiare, incep6:

— Poporulu asiriei si-tramite regelui celui mai puternicu, eroului celui mai bravu pe lume, cor6n'a, ca zestre pomp6sa, — si pe Delil'a, frums6ti'a asiriloru, ca mir6sa mandra, si scumpa si frageda.

Apoi arunc6 betranulu o privire fugitiva preste poporu, ca cum aru pand6 impresiunea lui — apoi intre murmuru tempitu, ce se esc6 in poporulu Daciei — continu6 cu unu aeru laudarosu.

— 6n cauta la ea rege, cauta la frums6ti'a asiriloru, la mostenit6rea tronului Asiriei. Sange de rege Decebale, ea e copil'a asiriloru, vitia de regi bravi, nep6t'a renumitei Semiramide, — si tronulu asiriloru i ast6pta mirele cu pompa, cu marire si cu doru. 6n vedi insemnele regesci pe fruntea ei, — nalt6mea ei superba, privirea ei mar6tia, — si amor6sa, — ochii ei ca ochii d6neloru. 6n vedi Decebale, frumoasa-e ca disculu s6relui, alba ca si radi'a si rumena ca florile. Mam'a ei o-a crescutu gingasia si desmerdata, c6 a fostu unica, si a fostu f6ta din regi, cea mai competenta moscenit6re a tronului asiriloru. L6ganulu ei a fostu umbritu cu liliu, si impodobitu cu rubine scumpe, — si a suptu lapte de muma asira, muma din regi, si aeru de

fl6re din orientu. Si o-a scaldatu mama-sa in undele Bosporului ce lumin6dia in fati'a s6relui cu farmecu, s6 fia mandra si alba ca spum'a ce se sparge in unde, — 6n vedi bratiesi6rele ei, pline si netede ca metas'a Chinei, sinisi6rele ei rotunde ca marulu Vinerei, si amorulu le naltia ca cretiele riului. Pe ea-o ad6ra asirii ca regin'a lor, si o iubescu flac6i resboinici si regii orientului, c6 e tenera si verde ca frundi'a libanului si gingasia si mladi6sa ca mladiti'a tenerului cedru, si e mai scumpa ca cor6nele pop6rororu si e buna ca o mangaiare dulce. Si seg6ta cu arculu paserea in sboru, si int6rce siretulu ca unu voinicu de lupta, — si bate arf'a ca sirenilu marine si canta cu si6pt'a nopt6loru tainice, cantare doinica dulce, cantare de amoru.

(Va urm6.)

V. R. Buticescu.

DR. ROBERT ROESLER

fatia cu continuitatea romanit6tii Romaniloru nordu-danubiani in Daci'a traiana.

(Urmare.)

b) Cumca d6ca vomu lu6 in consideratiune, c6 Romanii inainte de scriitoriulu grecescu Cinnam s'au numitu: Pacinaci (cum scrie Luciu despre remnulu Dalmatiei libr. 6 capu 5) si d6ca vomu privi si la datin'a scriitoriloru grecesci mai tard6i, carii pre Romani i-au numitu: Daci, Pacinaci, Scite, Bulgari, Misi, si Cumani, afl6mu a fi f6rte probaveru, c6 scriitoriulu Constantinu Porfirogenitulu pre Romanii nordu-danubiani i a cuprinsu sub numele Bulgariloru, si a Pacinaciloru cu carii Romanii au fostu federati, si uniti cum scrie clarisimulu Pray in disertatiunea sa la analele vechi a Huniloru, si asi6 standu ac6st'a probaveritate afirmu, c6 precum nu se p6te neg6 esistinti'a Unguriloru din Daci'a traiana, cari la Constantinu Porfirogenitulu de feliu nu vinu inainte sub nume de unguru, ori magiaru, precum nu se p6te neg6 esistinti'a secuiloru din Daci'a traiana, despre cari Constantinu Porfirogenitulu nimicu nu memor6za, si precum nu se p6te neg6 neci esistinti'a aceloru pop6re, cari la scriitorii istorici se numescu dupa numele pop6reloru domnit6rie (cum se p6te document6 cu sute de esemple); chiaru asi6 si din neamintirea unoru scriitori vechi despre Romanii nordu-danubiani neci dec6tu nu se p6te inchei6 la neesistinti'a lor;

c) Cumca in privinti'a pop6reloru din Daci'a traiana prin urmare si in privinti'a Romaniloru nordu-danubiani anonimulu notariu a regelui Bela fatia cu Constantinu Porfirogenitulu in mai multe puncte istorice merita prefe-

rintia, de óre ce scriitoriulu anonimulu notariu e scriitoriu patrioticu, si mai bine a potutu cunosce istori'a Ungariei, si a Transilvaniei, decâtu Constantinu Porfirogenitulu, care e scriitoriu estraneu, si nu a avutu acele medie istorice la mana, cari le-a avutu anonimulu notariu, de unde dupa parerea mea Dr. Roesler fara de temeiu dîce cã Constantinu Porfirogenitulu aru fi marturia mai buna in privinti'a Romaniloru nordu-danubiani, decâtu anonimulu notariu a regelui Bela.

La pagin'a 47 Dr. Roesler scrie, cã in capetulu seclului alu IX despre Gepidi se face amintire in Panoni'a, dara despre Romanii nordu-danubiani neci vórba nu e. Spre asi intari acést'a asertiune, dsa se provóca la scriitoriulu anonimu de Salisburg (din anulu 1836), care vorbindu despre Huni, dîce („De Gepidis autem quidam adhuc ibidem resident“) „Dintre Gepidi unii si acum locuiescu acolo“ (adeca in Panoni'a.)

La acést'a asertiune a Dr. Roesler eu insemnu, cumca din pasagiulu produsu de dsa neci decâtu nu póte argumentá pentru neesistinti'a Romaniloru nordu-danubiani, pentru cã pasagiulu memoratu nu suna despre Panoni'a din stang'a Dunarei, ci suna despre Panoni'a din drépta Dunarei, precum luminatu se póte vedé chiar din anonimulu scriitoriu de Salisburg (edatu in Viena de Kopitar 1836), si anume din urmatoriulu pasagiu alu acestui scriitoriu: „Dupa 377 a nascerii Domnului si mai bine inca, Hunii locuitori in partea nordica, in locuri desierte, din locuintiele loru trecandu preste Dunare, au alungatu pre Romani, pre Goti, si pre Gepidi. Dintre Gepidi unii si acum locuescu acolo.“ — (Sed post annos nativitatis domini CCCLXXVII. et amplius huni ex sedibus suis in aquilonis parte danubii in desertis locis habitantes, transfretantes danubium espulerunt romunos et gothos, atque gepidos. De gepidis autem puidam adhuc ibi residenti.“)

La pagin'a 49 Dr. Roesler nu dâ neci o valóre naratiuniloru anonimului notariu a regelui Bela referitóre la Romanii nordu-danubiani de pe temfulu venirei Unguriloru in Ungaria mai alesu din urmatórele cause:

a) Cã-ci anonimulu notariu a regelui Bela a trairu tare departatu de tempulu venirei Unguriloru in Ungari'a in seclulu a 13. dupa Cr.;

b) Cã-ci cercatorii cei buni critici pe anonimulu notariu nu-lu admitu de fantana istorica pentru epoc'a ocupârii Unguriloru;

c) Si cã anonimulu notariu in istori'a Unguriloru are mai multe erori, si anume: unde

elu vorbesece despre duci ultransilvani in seclulu alu IX, cari cu acestu titulu de: „ultransilvani“ antâi'a-óra in documente ocura in anulu 1176., si unde anonimulu pe Menumorutu lu-numesce, principe valach séu romanu. In privinti'a acestoru ratiuni, cu care Dr. Roesler voiesce a restorná testimoniulu istoricu a anonimului notariu despre esistinti'a Romaniloru nordu-danubiani observezu urmatórele:

1) La asertiunea de sub a) mai susu insemnata observezu acést'a, cumca de si anonimulu notariu a regelui Bela a trairu in seclulu alu XIII., mai tardfú decâtu cele intemplate cu Romanii, elu totusi a potutu sê scrie adeverulu despre Romani cu multu mai usióru decâtu Dr. Roesler, de óra-ce memoratulu anonimu notariu cu etatea a fostu mai aprópe de intrarea Unguriloru in Ungaria, decâtu Dr. Roesler, care in seclulu alu XIX néga esistinti'a Romaniloru nordu-danubiani constatata in istori'a anonimului notariu, si de óra-ce notariulu memoratu in scrierea istoriei sale despre Unguri (dupa cum se póte vedé chiaru din istori'a anonimului notariu c. 42. pag. 77.) s'a folositu si de istoriografi mai vechi, de cari Dr. Roesler nu s'a potutu folosi ca anonimulu notariu;

2) La asertiunea de sub punctulu b) dîcu, cã e falsa, cã pre anonimulu notariu cercatorii cei buni critici nu l'aru admite de fantana istorica pentru ocupatiunile Unguriloru de óra-ce din istoriele pana acum scrise despre Ungari'a de comunu sê scie, cã precum mai de multu; asié si acum scriitorii cei buni istorici critici s'au folositu cu anonimulu notariu a regelui Bela pentru istori'a Ungariei ca si cu un'a fantana in cele mai multe puncte istorice démna de credintia, si mai alesu numai acei scriitori l'au nepretiuitu, carii nu vreu a crede cã in Transilvani'a au esistatu Romani si inainte de venirea Unguriloru in Ungari'a (precum recunosce si Cornide in vendiciele anonimului de Christ. Engel, edate in 1802).

(Va urmá.)

Gavrilu Popu.

Sentintie pentru femei.

Tóte femeile dorescu a fi placute; unele prin frumseti'a, atele prin spiritulu si altele prin anim'a loru. — Aceea are doru mai mare de a fi placuta, carea si-ascunde dorulu.

Barbatii facu legile, femeile facu moravurile. — Bunéti'a ce se vede in ochii femeiei, si vorb'a modesta ce se aude de pe buzele ei, iritéza, éra frumseti'a singura, carea nu e ilustrata si de alta virtute, nu iritéza ci recesce.

M.

Conversare cu cetitórele.

— Pest'a 15 aprile 1868. —

(Ce póte o femeia frumósa, — cum a patítu amiculu meu, — galanterí'a, — unu proverbu orientalu, cursulu cailoru, — unu remasiagu pierdutu, — toaletele, — unu mortu, — despre teatru, — maiialulu romanescu.)

Ce nu face omulu pentru o femeia frumósa! ? Intr' unulu din anii trecuti unu amicu alu meu s'a dusu intr'o bolta unde se vendu losuri pentru lotería. Losurile zaceau pe més'a banchirului, si amiculu meu erá chiar sê cumpere celu de-a supra, candu intrá o — dómna, carea asísdere voiá sê-si cumpere unulu. Galantulu meu amicu se retrase numai decátu si dede antáiutate dómnei necunoscute. Ea cumperá losulu si se duse. Amiculu meu cumperá losulu urmatoriu. Peste câte-va díle se intemplá trasur'a si esí numerulu de pe losulu — dómnei necunoscute.

Asié galanterí'a de multe ori te impinge a face lucruri de acele, de cari neci prin minte nu ti-au trecut.

Apoi o privire gratíosa, — unu surisu incantatoriu — ce nu póte sê produca !

Unu proverbu orientalu díce: ferulu e tare, dar foculu lu-invinge, — foculu e tare, dar ap'a lu-invinge — ap'a e tare, dar sórele o invinge, — sórele e tare, dar norulu lu-invinge, — norulu e tare, dar pamentulu lu-invinge, — pamentulu e tare, dar omulu lu-invinge, — omulu e tare, dar dorerea lu-invinge, — dorerea e tare, dar vinulu o invinge, — vinulu e tare, dar somnulu lu-invinge: dar mai tare decátu tóte aceste e — femeí'a.

Femeí'a invinge tóte. Ea póte tóte. Femeí'a striforma ómenii. Ea schimba si stramuta planurile statórite cu precisiune. Ea nimicesce vointí'a si resolutiunea firma.

Despre acést'a me convinsei pe deplinu in dominec'a trecuta. Se tienea cursulu cailoru. Dí de serbatóre a aristocratíei. Cu ocasiunea acést'a toti magnatii magiari din tóte partile alérge spre a poté fi de fatia la acést'a petrecere domnésca. In anulu acést'a cursulu cailoru erá cu atátu mai interesantu cá-ci Maj. sa asísdere vení din Vien'a ca sê asiste. Totu orasiulu se pregatea dara la cursulu cailoru. Eu inse otarí a nu me duce, pentru cá, v'o spunu cu tóta sinceritatea, eu nu me ocupa de felu de asié numitulu „sport“, si asié cursulu cailoru nu multu me interesédia.

Si totusi me dusei. Ascultati, ve rogu, pentru ce si cum ?

Intr' un'a din dílele trecute petreceam la o familia onorabila. Intre altele vení vorb'a despre cursulu cailoru. Damele faceau pregatiri pentru diu'a aceea si vorbiau cu multa placere despre „dominec'a venitóre.“

— Vení-vei si dta ? — me intrebá domnisiór'a.

— Mi-pare reu, domnisióra, cá nu voiú poté luá parte si eu.

— Pentru ce ?

— Pentru cá sum indisposu.

Apoi incepuramu a vorbí despre altele. Vení la discusiune unu obieltu, ce nu-lu poturamu decide neci decátu. Eram de opiniune contraria cu domnisiór'a.

— Sê ne remasímu, — i dísei.

— E bine, si ce va fi premiulu séu pedéps'a ?

— Se va dictá de catra partea invingatóre.

— E bine. Primescu.

Perdui remasiagulu.

— Pofitimu, domnisióra, a-mi spune pedéps'a.

— Domineca dupa média-di vei veni la noi.

— Pedépsa pré placuta pentru mine.

— Nu pré, cá-ci noi atunce vomu fi la cursulu cailoru, — cauta dara sê vini si dta acolo.

— Cu tóta placerea.

Q Fabiu Labeo, promitiendu lui Antiocu, cá diumetatea náiloru sale i o va redá, taiá in dóue fia-care naia, si diumetatea o si remise; Mahomedu dupa ocuparea Negrapontei promise, cá va crutiá capulu comandantelui, si ca sê-si tienea cuventulu, taiá in dóue corpulu; Tamerlan sub conditiunea aceea potú intrá ca invingatoriu in orasiulu St. Sebastianu, cá nu va versá neci unu stropu de sange din garnisóna, — si-apoi inmortemá pe toti de víi.

Stimabil'a mea domnisióra par'cá ar fi cetitu aceste. Dins'a procese cu asemene distinctiune fina. Vedíendu, cá nu vreu sê meducu la cursulu cailoru, nu me chiamá acolo, ci la ele. Si apoi ele erau la cursulu cailoru.

Fiíndu cá pierdui remasiagulu, fui silitu a me supune pedepsei si astfelu schimbându-mi se vointí'a asistai si eu la acést'a petrecere aristocratica.

Cum a succesu? cine au castigatu? — credu cá chiar asié nu ve interesédia ca pe mine. Pentru aceea neci nu voiú pierde tempulu vorbindu despre aceste. Vi voiú spune numai atát'a, cá toaletele se intreceau in splendóre, — si cá tóte damele erau imbracate dupa mod'a de la Parisu. Pe semne, sórele modei ungueresci a apusu cu totul. Fia-i tierin'a usióra!

De óra-ce chiar acuma vorbí despre unu mortu, iertati-me sê mai amintescu si de unu altu mortu. Proverbulu latinu díce, cá despre cei morti séu sê vorbesci bine, séu sê taci. Cu ocasiunea acést'a inse nu potú neci sê vorbescu bine, neci sê tacu. Voiú fi inse crutiatoriu, si voiú vorbí putínu, cu atátu mai vertosu, cá-ci neci nu merita sê sporescu vórbe multe pentru elu.

Mortulu acést'a e unu articolu publicatu in „Concordia“ sub titlulu: „Unu conspectu scurtu preste literatur'a nóstra moderna.“ S'a nascutu mortu. Subietulu la tóta intemplantarea e interesantu, si merita a fi tratatu cu seriositatea insofíta de unu studiu profundu. Am cugetatut dara, cá dlu autoru vine a ni presentá unu articolu critico literariu, prin care literatur'a nóstra intru adeveru a castigatu ceva. Eram de opiniune, cá dsa a studiatu subietulu seu intr'unu tempu mai indelungatu, — cá ci numai pe bas'a acést'a póte sê aiba ori si cine curagiulu d'a pasí in publicitate. Si in fine ve marturisescu, cá neci intr'unu minutu n'am alunecatut a presupune, cá dóra dlu autoru nu numai n'a studiatu pre scriitorii despre cari scrie, dara neci atát'a nu scíe, ce au scrisu aceia.

In cátu a corespunsu conspectulu acést'a acceptárilor mele? Judece competintii. Atát'a inse observu si eu, cá in'am miratu negasíndu pre dnii Ar. Densusianu si V. R. Buticescu insíratu intre scriitorii nostri moderni.

Dar e de ajunsu despre aceste atát'a. Sê vorbimú altele. Sê conversámú despre teatru, despre care scaparamú câte-va cuvinte si cu ocasiunea trecuta. Érasi despre teatru. On revient toujours à ses premiers amours. Nóue romaniloru din monarchi'a austriaca numai a rare ori ni se dá ocasiune de a poté vorbí despre teatru natiunalu. Ocasíunea de acuma o detorimú dlui Pascali, carele — precum amintiramú — va vení cu trup'a sa a arangiá de dincóce de Carpati cáte va re-

presentatiuni teatrale. Chiar acuma primimu scirea, câ dlu Pascali va veni si in Ungari'a si Banatu, si va redicá templulu Thalei romane in tóte orasielc mai mari pe unde locuescu romani.

Veniti preotii scenei romane, veniti unsii museloru, veniti propagatorii ideii sante, veniti apostolii natiunalismului nostru, veniti fratiloru, câ-ci noi ve acceptâmu cu bratielc deschise! Grabiti sê sositu câtu mai curendu in midiloculu nostru; grabiti sê ni reprezentati pe stramosii gloriosi; veniti sê ni vorbiti de trecutulc stralucitu si de venitoriulu frumosu; aidati si insufati constantia si taria in animele desperate, — sê dati curagiu nou celoru obositi in luptele continue, — veniti si ni spuneti, câ romanulu a fostu si va fi!

Veniti, veniti!

Mai nainte de a incheiá aceste orduri, sê vi mai spunu, stimabile cetitóre, câ maialulu romanescu, anuntiatu in numerulu trecutulu, se tienù a sêra intre muntii Budei, la ospetari'a „La fasanu.“

Maialulu reesi splendidu, participandu unu publicu numerosu. Vioitiune, veselía si bucuriá straluceau pe tóte fetiele. Joculu se incepu dupa miédia-dí la cincí ore, si durá pana sér'a la unu-spre diece. Dintre deputatii romani luara parte mai multi. Se intielege de sine, câ neci toasturi nu lipsira.

Indesiertu asiú voi sê vi spunu, care dintre domnisiórele presinte fu mai frumósá, mai gratiósá si mai incantátóre? Alegerea ar fi tare grea. A alege din o oununa frumósá flóreá cea mai deliciósá, este cu nepotintia, câ-ci fia-care flóre are farmeculu si incantamentulu seu, fia-care flóre are ceva propriu incantatoriu si rapitoriu. Vediendu acést'a gratiósá cununa de domnisióre, poetulu italianu ar fi potutu cantá fia-careia:

Felice chi vi mira, ma piú felice chi per voi sospira!
Felicissimo chi sospirando fa sospirar voi!*

Gasifu Vulcanu.

Despartirea unui principe din Georgia de catra famili'a sa.

(Cu ilustratiune pe pag. 185.)

Spiritele cele mari neci candu nu afla indestulire in ceea ce e la dispusetiunea loru, in ceea ce este lucru mai universalu, ele in continuu si in continuu scrutéza, dorescu ceea ce pe dinsele le-ar' puté nutri, ceea ce e neindatinatu, strainu, suprindiatoriu si ce ar' satisface fantasi'a loru cea inflacarata.

Astfelu si Franchen, marele pictoru a secululu nostru, urindu monotoni'a europén'a, viét'i'a cea legata de regule, incátu par' câ nu mai este omu sanetosu, fara intréga ómenimea are a urmári o anumita dieta prescrisa de medicu, asemenea morbosului, ce cu sil'a voiesce a se tiené de lume, — urindu dícu spatiulu angustu si indatinatu; — ca sê afe o indestulare spirituluí seu, a caletoritu in muntii caucasului, — regiune neconoscuta inca inaintea celebritatiloru pictoresci, carea e un'a din cele mai romantice si totu deodata si mai perfecta in avutiile naturei.

De la acestu artistu mare, avemu onóre a presentá cetitoriloru nostri o icóna: despartirea unui principe din Georgia de catra famili'a sa, candu dinsulu pléca

*) Ferice de celu-ce te vede, mai ferice de celu-ce suspina pentru tine, — dar si mai ferice de acel'a, care suspinandu face ca sê suspini si tu.

in batalia. Perfectiunea cu carea e depinsa scen'a ce represinta, intrece tóta inchipuirea, naturalitatea imitata in tóta maiestatea sa. Ací vedemu cum unu principe de aceia, cari mai nainte erau totu atáti domnitori independinti, parasindu caminulu seu ca sê mérga in batalia unde i demanda tiarulu rusescu, si-imbratio-siédia si saruta pruncutiulu, cu amórea aceea ce numai parintii o simtu si conoseu, éra feme'i'a siede ca impe-trita pe sofa, câ-ci simtirile sale sunt pestrecute de dorerea si patim'a cu cari anim'a ei abié póte invinge. Servitorii spectandu la scen'a ce se petrece in laintru, ascépta afara cu cailc cei ageri, cari acusi voru sê póte pe calaretii loru in lupte sangeróse.

Resiedintiele principiloru acestora dupa cum se póte vedé nu sunt nisce castele ca ale loru nostri, ci numai nisce colibe, fara feresti, suplinite prin o deschidatura de a supra colibeí carea servesece totu deodata si de hornu.

Afara de acést'a coliba nu mai au alte edificaturi, ací li-e si culin'a, si camer'a de bucate si nutrimentu, si alte tóte câte mai sunt de lipsa pentru o casa.

CE E NOU?

** (Cu bucuria anuntiâmu), câ tabloulu natiunalu, ce se va dá ca premiu prenumerantiloru acestei foi e gata. Espedarea se va incepe preste 8—10 díle. Ne rogâmu inse, ca stim. nostri prenumeranti sê nu reclameze indata, câ-ci intr'o dí nu se potu tramite mai multe decátu 25 de esemplare, si asié espedarea va durá mai o luna.

** (Dlu V. A. Urechia) va caletóri in lun'a venitóre in strainetate si cu ast'a ocaziune va trece prin Pest'a. Totodata cu placere aducemu la cunoscinti'a on. publicu cetitoriu, câ dlu Urechia avù fragedímea d'a ni promite, câ in venitoriu si dsa va lucrá la fói'a nóstra.

** (Numerulu doctoriloru in drepturi) s'a sporitu éراسi cu unulu. Dlu Ioanu Nichita, dupa facerea rigoróseloru recerute, eri sâmbata tienù disput'a. Natiunea romana si sant'a nóstra causa natiunala a castigatu in dsa unu zelosu aperatoriu.

** (Necrologu). Domnisiór'a Ana Vicasiu, fiic'a protopopulu de Hidigu, dupa unu morbu de patru díle, repausá in etate de 17 ani, cu finea lunei trecute. Fia-i tierin'a usióra!

△ (Fia-care cu alu seu). Episcopii austriaci acum de vr'o doi-spre-diece ani pregatescu prin artistii cei mai escelinti, unu presentu pentru Santi'a sa papa, cu care voiescu sê-lu suprinda intru suvenirea inchiarei concordatului. Se pare câ au pre intardiatu, câ-ci pe candu va fi presentulu gata nu va esistá concordatulu.

△ (Cursulu cailoru). Dumineca, marti si joi se tienura aici cursurile cailoru cele de primavéra. La celu de antáiu a luat parte si Mai. sa imperatulu, regin'a de Neapole si alte notabilitáti de curte.

** (Societate.) Pre tabl'a cea négra a Universitatei din Vien'a se afla urmatoriulu „Apelu cátra studentii romani;“ in urm'a decretuluí inaltei locutenintia c. r. a Austriei inferióre dto 25 Aprilu 1868. nr. 12,247 societatea literarie sociale: „Romania“ este legalminte reconoscuta; si prin acést'a se aduce la cunoscinti'a tuturor. Aceli d. studinti de natiunalitate romana, cari ar' voi a se informá despre statute, a intrá ca mem-

brii și a participa la alegerea organelor de conducere, benevoiesca a se aduna în 8 maiu la 6 ore ser'a în locul: Cetate, Kurrentgasse, Nr. 12. Vien'a, 4 maiu 1868. Ad interim-stud. med. Const. Aronoviciu pres. stud. jur. Nic. Olariu, secretariu.

△ (*In închisorea debitorilor*) din Vien'a în 5-a l. c. a fostu bucuria mare, — adeca în diu'a aceea s'a publicatu legea primita și de reichsrath pentru stergerea închisorii pentru detorii. Cu totii la olalta au fostu 43 de barbati și 19 femei, între cari câte va au fostu mame cu pruncuti mici, cari asiderea erau acolo. În diu'a eliberarei toti cei prinși au mersu în corpore la ministrulu Herbst de i-au multamitu și felicitatu, ér femeile i-au predatu o cununa de flori pompôsa.

* * (*Sosirea „clocsei cu pui de aur.”*) În 18 aprilu, au sositu în București tesaurile antice ale museului nationale, cari fusesera espuse câtu-va tempu priviriloru admiratôre ale cunoscutoriloru în museulu englese de la Kisingthon. Sgomotele reu voitôre respandite de acei ce calomniaza fara consciintia ori ce actu alu guvernului actuale și cari punu glori'a loru a inventâ totu felulu de acuzâri nentemeiate, au facutu a se da sosirei acestoru pretiose anticități ôre care pompa. La portu la Giurgiu ele au fostu primite d'o comisiune și insocite în tôta caletori'a loru, d'acolo pana în capitala, d'o escorta princiară de 20 de dorobanti calari și d'unu oficiariu. În capitala au fostu primite de comisiunea de ômeni speciali, d'unu publicu numerosu și eri s'a facutu solemn'a cercetare a acestui tesauru. De sicuru vestit'a „clocsa cu puii” cari se credea de unii, gratia detractoriloru guvernului, câ si-au luat sborulu împreuna cu mam'a loru pentru a se cuibari în museulu vre unii bogatu anticariu, nu contribuî putînu la ast'a stralucita primire din partea publicului și sollicitudine din partea unoru cunoscutori. În fine se procedâ la despachetare, facuta cu cea mai mare îngrijire la museulu englese, cari tramise inca unu espresu pentru a insotî tesaurulu pana la București. — La fia care bucata esita din vat'a ce o inveluiâ cu îngrijire, noua emotiune și totu urmandu, eca câ si „clocsa cu pui de aur” incepû asi redicâ capulu!... Draga clocsa! trebuira se esclame atunci acei cari au bocitu atâtu tempu perirea ei. Si în adeveru, ni se marturesce de nesce marturi oculari câ bucuri'a érâ atâtu de mare la unii, încâtu se manifestâ prin jale: vesel'i'a mare casi machnirea smulge lacrimi. Si apoi atât'a sgomotu, atâte anuciuri stereotipe, publicate în tempu îndelungatu pentru a-i plange disparitiunea, o cladire atâtu de înalta de calomnie contra guvernului redicata pe temeile puse de acést'a disparitiune; totu nimicitu, curmatu, derimatu, numai prin esîrea miciloru pui cu mam'a loru din vat'a museului de Kisingthon. — Ce emotiune! ce emotiune! Astu-felu acestu tesauru anticu alu Romaniei, dupa ce fu espusu admirarei Europei civilisate, s'a rentorsu în locasiulu seu primitivu. Totu s'a regasitu. — Totu, si cloc'a cu puii, si toti membrii comisiunei au aretatu prin procesu verbalu machnirea loru. — Ei! ce voru mai dîce ôre acum acei cari au sustînutu câ cloc'a sburase din caus'a guvernului? mai scii? voru gasi pôte câ lipsesce vr'o sofa cu purceii de aur, nedespartîta totu dauna de cloc'a cu pui de aur în povestele babeloru romane.

Literatura și arte.

* * (*Insciintiare.*) -- Subscrisul, fatia cu D. D. prenumoranti la cuventârile sale basericesci, și pentru

liniscirea loru, se simte îndetoratu a face cunoscutu, câ acumu se afla col'a 9 sub tipariu și considerandu împregiurarea neplacuta, câ tipografi'a locale, cu carea s'a facutu acordu, lucra forte mereu, încâtu abié în restempu de o septemana e gata cu o còla, pôte sê apromita, câ cam la capetulu lunei viitorie, iuniu, va esî opulu întregu de sub tescu, si se va espedâ la pl. tit. Domni. — Lugosiu, 10 maiu 1868. Michaile Nagy.

* * (*Ulu Pascali*) — precum ni se scrie de la Brasiovu -- în de curendu va sosit acolo (de atunce pôte câ a si sositu) împreuna cu trup'a sa Zelosulu publicu romanu de acolo, a primitu pe dlu Pascali cu caldura inca cu ocaziunea venirei sale la Brasiovu de a închiriâ sal'a, si i-a asigurat subsistintia pentru o seria de reprezentatiuni, asié încâtu acuma tôte locurile sunt ocupate. Totodata ni se mai scrie, câ celebrulu nostru artistu va întreprinde o caletoria artistica în decursulu acestei veri prin unele orasie locuite de romani în Transilvani'a, Ungari'a și Banatu. Suntemu convinsi, câ publiculu nostru lu-va primi în tôte locurile cu caldura și imbratsiare receruta. Ni-ar fi parutu bine, de cumva renumitul maestru alu scenei romane, dlu Millo inca s'ar fi insotîtu cu dlu Pascali, — ast'a inse nu se pôte, câ ci dlu Millo cu o alta societate a deschisu reprezentatiuni la Jasi.

* * (*Tragedia tradusa*). Renumit'a tragedia a marelui Shakespeare „Othello” a esîtu tradusa în romanesce de dlu P. P. Carpu. Pretiulu doi lei și 50 bani. Editiunea Societâtii Junimea.

Din strainetate.

△ (*Romeo și Julia, ca fundatorii Romei*). Unu profesor din Germani'a cu ocaziunea unui esamenu semestrale, a întrebatu pe unu discipulu câ cine au fostu fundatorii Romei. Discipululu a venitu în confusiune și n'a sciutu. Profesorulu inse fiindu unu omu forte umanu și bunu, s'a încercatu în totu modulu sê-i ajute, si-i dîcea sê aiba grigia numai, câ si numele fundatoriloru se incepe cu literale incepetôre a cetâtii de ei fundata, si dîca nu-i scie pe amenduoi sê-i spuna barem unulu, deci cetatea se numesce Rom'a și asié numele lui e Ro... Rom... O radia de desceptare s'a trasu peste fati'a discipululu și cu unu tonu ôre cum indestulitu a dîsu: „Romeo și Julia!”

▽ (*Casatoria grabnica*). Junele conte Karoff din Moskva a amblatu la fêt'a maiorulu Pradokin mai unu diumatate de anu. Atâtu esteriorulu frumosu, câtu si portarea nobila si placuta a contelui a desceptatu în jun'a fetitia unu amoru, care dupa ce si contele i-a marturisitu asemenea amoru seu si i-a promis câ o va luâ si de socia, a devenitu si mai pasionatu, si asié relatiunile loru au devenitu totu mai confidente. Într'o dupa amêdi inse, junele conte cu aceea a statu înainte, câ dinsulu trebue sê faca o caletoria mai îndelungata, dar' éra se vá rentôrce la Moscva si atunci o va si luâ. Biêt'a fêta tôta a invesceditu si cu ochii plini de lacrimi s'a aruncatu înaintea amantulu, rogându: sê nu o lase, câ o omôre rusînea. Între aceste betranulu maioru pe neasceptate întrâ în casa, si s'a rogatu de june sê asculte ceea ce-i va spune. „Domnule conte! — Dta nu esti francesu, ca sê amagesci fara neci unu scopu. Eu pre dta te-am tienutu de omu de omenia, si dorescu ca aceea sê si remani, te rogu dara, pentru ca sê nu ti-se întemple neci o nenorocire în caletoria, du cu dta de socia si de companiôna si fiic'a mea; acést'a ti-o reco-

mandu ca unu amicu alu dtale, câ-ci decumva lasi fêt'a mea in rusîne, aci numai decâtu te puseu ca pe unu cane, si din parte-mi dorescu ca peste o diumatate de ôra, sê si potu gratulá pe jun'a contesa." Cu aceste betranulu maioru incretiendusi fruntea s'a departatu, lasandu pe amorosi numai singuri. A trei'a dî contele a plecatu la caletoria cu soci'a sa, cu fic'a maiorului Prodokin si asié dinsulu a remasu omu de omenia.

△ (*Principele de Edinburg, Alfred*) alu doile fiu a reginei Angliei, e in servitiu in armat'a marina din Australi'a. Mai in dîlele trecute unu fenianu (O'Fareli) l'a puscatu cu unu pistolu, ran'a inse nu a fostu de mórte, ucigatoriulu a fostu prinsu numai decâtu si judecatu la mórte prin spandiurare.

△ (*In München*) chi r in aceea dî s'a publicatu, cumca in diu'a venitóre se voru licitá vestmintele si uneltele nefericitei contese Chorinszky, — in carea au judecatu in Vien'a pe ucigátorea ei, pe Juli'a Ebergényi la temnitia de 20 de ani.

△ (*Vinulu desmasca natur'a omului*). In stare cam vesela sê dîce a fi omulu mai naturalu, asié de esemplu in beti'a, francesulu jóca de totu se rumpe, italianulu totu face larma si e acatiosu, spaniolulu se jóca la carti cu o hazarteria cumplita, anglesulu séu dórme séu mananca, germanulu din Germani'a medîdiana totu una suride si e voiosu, celu din cea medînoptala, canta si lasa sê-i traga de gele, rusulu e peste mesura blandu si pacinicu, americanulu numai gata cu toastarea, — asemenandu si datin'a romanului cu un'a din aceste, putemu dice câ mai multu sémene cu francesulu.

△ (*Unu furu originatu*). Unu negutiatoriu din suburbiulu Moorgate-Street (London), a acusat pe unulu cu numele Henry Gibbs, câ i-a furatu o pareche de pantaloni. La diu'a defipta infatisiendu-se inantea tribunalului; judecatoriulu, dupa ascultarea si uneia si alteia pârti, a adusu sentint'a: câ din caus'a probeloru acusatulu se absolve, — si intorcandu-se catra acusatulu i-dîse: acum dta esci liberu, poti merge. Dinsulu inse totu nu s'a departatu. Dupa aceea i-a mai repetît'o si avocatulu aperiatoriu, câ póte merge, éra elu i-siopti avocatului, lasa pana dóra se ducu marturiile, câ-ci chiar sunt pe nime pantalonii aceia.

△ (*Luntritia usióra*). Americ'a patri'a minuniloru din dî in dî totu inventéza câte ceva ce inca n'a mai esistatu. Balónele de aeru, balaurii de focu, si ómenii de vaporu, totu de acolo s'au ivitu, — e dreptu inse câ multe sê audu si scriu si de acele, cari numai in Americ'a póte omulu cugetá sê se intemple. Acum ér' reportéza a fôia americana, cumca Portlandezii au facutu o luntritia de papiru tare si nestrabatutu de apa, carea e fôrte acomodata pentru regate. E de trei dieci si una de urme de lunga, si e cu multu mai usióra decâtu ori ce luntritia gatita din lemnulu celu mai usioru.

△ (*O casa vechia romana*). In Toscan'a, aprópe de mare, in averea familiei Ghorraesca, cu ocaziunea unoru sapari au datu de unu castelu vechiu, din tempulu romaniloru. Patru cameri sunt inca mai de totu intregi, si edificate in stilu pompeianu. Poditur'a de mosaicu e inca intréga si colóreá si acum e curata. Saparile se continua.

Gâcitura de semne

de Mari'a Dragosiu.

?oXa,,i a.eli o ?oXa,,ia;
=e .a -o△!i =ali .ialia -e,,?u ea!
□á ,, :uXea □a?e .a .:e △ia,
.-?e ,,eXo?i?e .eli ?ei,,iá.

Ecia !?aia.

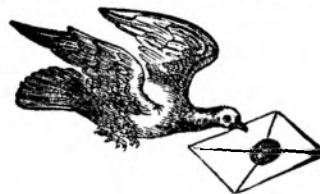
Deslegarea gâciturei de semne din nr. 13.

Multu e dulce si frumósa
Limb'a ce vorbim,
Alta limba armoniósá
Ca ea nu gasimu.
Romanasiulu o iubesco
Ca sufletulu seu,
Ah vorbiti scriti romanesce
Pentru Dumnedieu.

Sionu.

Deslegare buna primiramu de la dómnele si domnisiórele: Emilia Cadariu, Rosa Ardeleanu, Maria Tobiasu, Elena Trandafriu, Emilia Popoviciu, Maria Dragosiu, Acatia Campanu, Emilia Mladinu, Sidonia Barianu, Veturia Romanu, Cleopatra Miculescu, Adelaid'a Draganu, Maria Brasiovanu, Ana Ratiu, Ecatarina Mateiu, Livia Ratiu, Elena Popoviciu, Silvia Barbusiu, Ana Lobontiu, Anastasia Leonoviciu, Julia Christianu, Sofia Istfanescu, Julia Suciú n. Darabantu, Maria Vuculescu, Ana Basia, Laura Ionescu, Georgina Ionescu, Luisa Murgu n. Balcu, Berta P. Selagianu, — si de la domnii: Stefanu Munteanu, Stefanu B. Popoviciu, Grigoriu Stoiacovicu, N. Avramu, Ioane Sturza, Chiritia Demetriu, Urodie Cernescu, Nestoru Opreanu, Nicolau Cosma.

POSTA REDACTIUNEI.

Cu esemplare complete mai potemu inca sierbí din inceputulu lui aprile. Pretiulu pe diumotate de anu 4 fl. Tabloulu nationalu „Alexandru I domnu alu Moldovei primindu insemnele domniei“ consta pentru prenumeranti 1 fl. 20 cr. Separatu nu se vinde.

Doinele se voru publicá indata ce vomu dispune de locu. **De-aslu fi** nu se póte publicá.

La mai multí. „Panteonulu Romanu“ va esí ceva-si mai tardíoru, câ-ci hart'a ordinata in fabrica n'a sositu inca. Pana atunce dara tiparirea nu se póte continua. Acést'a intardiare inse nu va fi spre daun'a pronumorantiloru, — câ-ci opulu nu e legatu de tempu.

Versurile: Amant'a mea, — Viscolulu, — Co sê me facu, — Anim'a mea, — nu se potu publicá.

Proprietariu, redactoru respundiatoriu si editoriu: **IOSIFU VULCANU.**

S'a tiparitu in Pest'a 1868. prin Alexandru Kocsi (in tipografi'a lui Erkövi, Galgóczi si Kocsi.) Piat'a de pesci Nr. 9.